

Profesjonell personlig privat

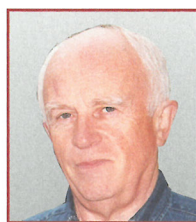
– Noen betraktninger

AV TOR JACOB MOE

Denne triaden som enhver av oss beveger oss i, har etter min erfaring svært ulik definisjon hos ulike grupper av helsepersonell. En rimelig felles forståelse av innholdet er av betydning når vi skal samhandle med kolleger og andre helsearbeidere i det tverrfaglige rom.

I begrepet profesjonell legger jeg den bakgrunn som vår utdanning og etterutdanning har gitt teoretisk, ferdighetsmessig og ikke minst de holdningene vi er bærere av. Den er ikke identisk, selv om vi alle er leger av utdanning. Men der er felles trekk i det vi har som bagasje. I dette legger jeg en basisforståelse av hva et menneske er, både i somatisk og mentalt perspektiv. Gjennom et legeliv vil mange av oss, ikke minst primærlegen, være i kontakt med mange av ytterpunktene i det et menneskeliv kan inneholde, og møte meget varierende menneskeadferd, slik at det med en betydelig rett kan uttrykkes, at intet menneskelig er oss fremmed. Det som gir oss profesjonalitet, er det foran nevnte, men i tillegg den måten vi integrerer våre erfaringer fra dette i vår personlighet. Den gamle lege i litteratur og på film, fremstilles jo ofte som en person som har en grunnleggende varm og forsonet holdning til mennesket, i alle dets måter å opptre på. Som profesjonell vet jeg hva som er min oppgave og hva jeg kan gjøre i forhold til det menneske som søker meg som lege. Jeg vet hvilke grenser som gjelder for min adferd. Jeg vet hva som er viktig i møte med pasienten. Jeg er klar over hva som er pasientens behov, og mine behov. Det siste vil hjelpe meg til å unngå å trå over grenser, som krenker, fornærmer eller gjør pasienten utilpass eller engstelig. Jeg vet at jeg ikke må utnytte pasienten. I tillegg forventes det av meg at jeg ikke blir moraliserende, men at jeg er i balanse i forhold til det pasienten kommer med.

Personlig betyr i min forståelse at vi er nærværende og tilstede overfor pasienten og pårørende. Vi forventes å legge til rette for at det virkelig blir et møte med det menneske som kommer inn gjennom vår dør, nesten uten unntagelse. Er det slik? I min erfaring er det forbausende hvor mange

Tor Jacob Moe

Spesialist i psykiatri. Tidligere avd. overlege ved psykiatrisk avd, Haukeland Universitetssykehus. Jobbet mange år som psykiater ved Radiumhospitalet. Nå avd. overlege ved Olaviken sykehus, Bergen.

pasienter som kjenner seg tatt vel i mot og som kan være kritisk mot legestanden, men positiv til «min lege». Det henger sammen med at den enkelte pasient har kjent seg møtt, ikke av et system, men av en person, på en god måte. At konsultasjonen virkelig blir «et møte», er prøvestenen på at jeg har hatt en effektiv kommunikasjon, og at pasienten har opplevet seg sett og tatt på alvor i forhold til det som brakte hun eller ham til legen.

Privat representerer for meg to dimensjoner i møte mellom pasient og lege. Det er pasientens mulighet, og på en måte rett, å være privat i forhold til legen. Det innebærer at hun eller han kan velge å legge frem for legen det som er viktig, uansett. Å få legge frem det aller mest private, ofte såre og vanskelige, til en annen person, der man kjenner på trygghet nok til våge det, kan gi viktig og varig hjelp for den det gjelder. For legen kan dette gi en opplevelse av spesiell karakter, nærmest som «gyldne øyeblikk». Det samme den andre veien, er det ikke åpning for. Legen skal som en regel ikke legge frem egne private ting. Det må pasienten skånes for. Pasienter som utsettes for legens private forhold, kan iblant oppleve noe slik som invaderende og ubehagelig. Det er ingen jevnbyrdighet når vi befinner oss i dette vare landskapet. Vi er som leger den som tar imot og reflekterer sammen med, eller velger ikke å kommentere. Vi må gå til andre når det gjelder våre private forhold.

Evt. spørsmål og kommentarer kan rettes til:
tor.jacob.moe@olaviken.no

FOTO: JO SKEIE HERMANSEN